

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain 33 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain 33 §:n muuttamisesta (HE 5/2024 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- vanhempi hallitussihteeri Teemu Nikula, maa- ja metsätalousministeriö
- yksikönjohtaja Sirpa Kiviruusu, Ruokavirasto
- julkisten hallintotehtävien päällikkö Sauli Härkönen, Suomen riistakeskus
- järjestöpäällikkö Teemu Simenius, Suomen Metsästäjäliitto
- kenttäjohtaja Timo Leskinen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- toiminnanjohtaja Tapani Veistola, Suomen luonnonsuojeluliitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsästyslakia siten, että yöammuntaa varten tarkoitettuja tähtäyslaitteita, jotka elektronisesti suurentavat tai muuttavat kuvaa, voitaisiin käyttää villisian metsästyksessä. Esityksen tavoitteena on tehostaa villisian metsästystä afrikkalaisen sikaruton leviämisen estämiseksi.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2024.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsästyslakia siten, että villisian metsästyksessä voidaan käyttää sellaisia yöllä tapahtuvaa ammuntaa varten tarkoitettuja tähtäyslaitteita, jotka elektronisesti suurentavat tai muuttavat kuvaa. Esityksen tavoitteena on tehostaa villisian metsästystä afrikkalaisen sikaruton (ASF) leviämisen estämiseksi. Hallituksen esityksestä ilmenevin perustein

Valiokunnan mietintö MmVM 2/2024 vp

ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä jäljempänä ehdotettavin muutoksin.

Voimassa olevan metsästyslain mukaan pimeänäkölaitteiden käyttö on kielletty metsästyksessä. Suomen riistakeskus voi kuitenkin poikkeusluvalla sallia pimeänäkölaitteiden käytön esimerkiksi eläintautien ehkäisemiseksi. Villisian osalta tällaisia poikkeuslupia on myönnetty laajalle alueelle Kaakkois-Suomeen. Tällä hetkellä on voimassa kaksi poikkeuslupaa, jotka koskevat yhteensä 660:ttä villisikaa. Jo nykyisin villisikakannan hallintaa on helpotettu sallimalla keinotekoisen valonlähteen käytön kiellosta poikkeaminen silloin, kun kiinteää keinovaloa käytetään villisian metsästyksessä ruokintapaikalla. Villisikakannan hallinta on vaativaa ja aikaa vievää toimintaa, joka tapahtuu vapaaehtoisten metsästäjien toimesta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kannanhallintaa on edelleen syytä edistää sallimalla poikkeuksellisten, normaalissa metsästyksessä kiellettyjen apuvälineiden käyttö villisian pyynnissä.

Esitykseen sisältyvällä lakiehdotuksella villisikakannan hallintaa helpotetaan entisestään mahdollistamalla pimeänäkölaitteiden käyttö. Tarkoituksena on erityisesti kotimaisen sianlihantuotannon turvaaminen estämällä ASF:n leviäminen. Hallituksen esityksen mukaan tavoitteena on villisikakannan puolittaminen nykyisestä. Itä-Uudenmaan ja Kaakkois-Suomen villisikakeskittymien ulkopuolella tavoite on, että villisikaa tavataan lähinnä satunnaisesti eikä tiheytymä tai pysyvää kantaa päästetä muodostumaan. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi on päädytty esittämään pimeänäkölaitteiden sallimista villisian metsästyksessä. Valiokunta korostaa, etteivät pimeänäkölaitteiden käyttö ja keinovalon hyödyntäminen kuulu normaaliin metsästykseseen. Kotimaisen sianlihatuotannon turvaamiseksi valiokunta pitää ehdotettua poikkeusta kuitenkin tarpeellisenä.

Valiokunnan saamassa lausuntopalautteessa esitystä on pääosin kannatettu. Lausunnoissa on kuitenkin tuotu esiin mahdollisuus laajentaa liikuteltavan valon käyttöä villisian metsästyksessä. Tällainen liikuteltava valo, kuten taskulamppu, on selvästi pimeänäkölaitteita halvempi vaihtoehto metsästäjälle ja siten useamman metsästäjän saatavilla. Valiokunnalle on kuitenkin tuotu esiin, että tällaisen muutoksen merkitys voi metsästyksen lopputuloksen kannalta olla vähäinen, sillä villisika välttää liikuteltavaa valkoista näkyvää valoa. Toisaalta villisika sietää markkinoilla olevien vihreiden tai punaisten kohdevalojen keilaa kohtuullisesti. Olennaista on, että keinovalo on useamman metsästäjän saatavilla kuin pimeänäkölaitteet. Valiokunta pitää näin ollen ehdotettua muutosta yhtenä lisäkeinona kannustaa metsästäjiä villisikakannan hallintaan.

Valiokunta pitää tärkeänä, että pimeänäkölaitteen ja keinovalon käytön salliminen rajataan yhteen riistalajiin ja poikkeusta perustellaan ASF:n torjunnalla. Muutoksen viestinnässä on tarpeen korostaa, että normaaliin metsästykseseen nämä keinot eivät kuulu. Keinovalon käyttöön liittyvässä viestinnässä, kuten muussakin metsästystä koskevassa opastuksessa ja viestinnässä, on lisäksi painotettava metsästäjän vastuuta metsästyksen turvallisuudesta. Metsästys ei saa aiheuttaa vaaraa tai vahinkoa ihmiselle tai toisen omaisuudelle. Tämä koskee myös metsästysmatkailua. Nykytiedon valossa matkailu Suomen lähialueille, joilla ASF:ää on tavattu luonnonvaraisessa villisikakannassa, muodostaa suuren riskitekijän, sillä virus voi säilyä lihassa ja metsästysvarusteissa pitkiä aikoja tartuttavana. Tähän liittyvään tiedotukseen ja muihin ASF:n torjuntakeinoihin on jatkossakin panostettava. Ottaen huomioon kasvaneen ASF:n leviämiskeskin valiokunta pitää kei-

Valiokunnan mietintö MmVM 2/2024 vp

novalon laajemman käytön sallimista perusteltuna edellä todetuin huomautuksin ja esittää jäljempänä tätä koskevat muutosehdotukset.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Laki metsästyslain 33 §:n muuttamisesta

33 §. Pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät. Metsästyslain 33 §:n 1 momentin 4 kohdassa kielletään yöammuntaa varten tarkoitetut tähtäyslaitteet, jotka elektronisesti suurentavat tai muuttavat kuvaa. Momentin 5 kohdassa kielletään keinovalon käyttö metsästyksessä. Esityksessä on ehdotettu pimeänäkölaitteiden sallimista villisian metsästyksessä suoraan lain nojalla. Pykälän 3 momentissa säädetään kiinteän keinovalon käytön sallimisesta ruokintapaikalla villisian metsästyksessä. Valiokunta ehdottaa, että villisikakannan hallintaa helpotetaan entisestään sallimalla yö-tähtäimen käytön ohella liikkuvan keinovalon, kuten taskulampun, käyttö villisian metsästyksessä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 5/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

metsästyslain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsästyslain (615/1993) 33 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 683/2019, seuraavasti:

33 §

Pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu kiellosta ~~voidaan kuitenkin poiketa villisian metsästyksessä. Edellä ja~~ 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu keinotekoisen valonlähteen käytön

Valiokunnan mietintö MmVM 2/2024 vp

kiellosta voidaan kuitenkin poiketa käyttämällä kiinteää keinovaloa villisian metsästyksessä ruokintapaikalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 3.4.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jenna Simula ps
varapuheenjohtaja Anne Kalmari kesk
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Ritva Elomaa ps
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Janne Jukkola kok
jäsen Antti Kangas ps
jäsen Teemu Kinnari kok
jäsen Milla Lahdenperä kok
jäsen Anders Norrback r
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Timo Suhonen sd
jäsen Eerikki Viljanen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Susanna Paakkola